KVINNORNAS TIDNING

N:o 47. 2:dra årg. 19 November 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: —. 1/2 år Kr. 3: 75. 1/4 år Kr. 2: —.
Lösnummer 15 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Kvinnlig landshövding?
Kvinnlig solidaritet. Av Julie Gram.
»En romantikers hustru.» Av S. L.
Nobelpriset.
Teaterpremiärer.
Den gamla väninnan. Av Ellen Berner.
Uppslagsändan. Av Crayon.
De vänliges förening.
Armbandet. Novell.

Utlandskrönika
i sammandrag.

Under den gångna veckan har Lausanne varit en av brännpunkterna för det utrikespolitiska intresset. Mindre för vad som skett där än för det väntade, som *icke* kommit att äga rum. I denna vackra stad skulle enligt tidigare träffade bestämmelser Orientfredskongressen samlats och den räkning uppgjorts, som sedan världskriget stått öppen mellan ententen och det turkiska folket, vilket ju aldrig godtagit den på sin tid i Sèvres dikterade hårda freden. Konferensen kom icke till stånd. Den turkiska delegationen infann sig punktligt på mötesplatsen, men så icke motsidans representanter, därmed inför sin turkiska vederdeloman och all världen för övrigt blottande sin inre oenighet och svaghet. Frankrike och dess numera oskiljaktiga vapendragare Italien hade varit benägna att komma, men måste på ett tämligen genant sätt avstå, därför att England nekat att giva möte, och några fredsförhandlingar följaktligen icke kunde upptagas. Englands uteblivande hade sin grund i Frankrikes vägran att träffa den bindande överenskommelse om en gemensam stark ententefront mot Turkiet på Lausannekonferensen. Under hela Orientkrisen har England, vars intressen i denna fråga äro vitala, åtnjutit ett rätt otillfredsställande stöd av sin franska vapenbroder, detta så mycket mer enerverande som stödet varit i hög grad av behovet påkallat. Man förstår, att England satt in hela sin kraft på att få till stånd ett fast avtal med Frankrike om gemensamt uppträdande på fredskongressen. Å andra sidan ligger i öppen dag, att Frankrike önskat möta fram obundet, med möjlighet att till egen fördel utnyttja alla goda chanser. En del engelska tidningar hava, under protest från fransk sida, öppet insinuerat, att Frankrike genom sin kyliga hållning velat tvinga England in i en byteshandel. Det franska stödet på Orientfredskongressen skulle av England betalas med en fullmakt in blanco för Frankrike att efter gottfinnande förfara med Tyskland, något som hittills icke varit det tillåtet. Om detta fruktansvärda köpslående verkligen ägt rum och köpet avslutats är icke känt. Vad man vet är att Frankrike och England enats om att uppgöra ett gemensamt aktionsprogram för Lausannekonferensen, vars sammanträdande är att vänta.

Nu återstår emellertid att se, om icke denna enighet ernåtts för sent. Medan ententen inbördes köpslagit, hava turkarne handlat. Angoraregeringen har under den senaste tiden lyckats konsolidera sin ställning och ge den en styrka som förlänar Turkiet möjlighet att fullt ut hävda sin rätt på fredskongressen. Om denna rätt underkännes av ententemakterna — vad händer? Skola de vädja till vapnen? Helt säkert icke Frankrike och ej heller Italien. Det är lika litet troligt, att Engalnd skall ensamt kasta sig ut i ett så farligt äventyr. Det blir då Turkiet, som tar hem spelet. Men om England på grund av bristande stöd från övriga ententemakter lider ett nederlag i Orienten, skall detta tvivelsutan återverka på dess framtida hållning mot dessa samma makter. En allians, som icke består i prövningens stund, är icke mycket värd och kan offras.

Tyskland har fått regeringskris. Den tyska riksregeringen har länge varit vacklande, och avsikten var att söka få till stånd en stor koalition av olika partier, ur vilken en ny stark regering skulle kunna framgå. Det ansågs nödvändigt, att denna koalition, närmast för landets ekonomiska räddning, skulle upptaga även folkpartiet, som företräder industrien. De inledda underhandlingarne strandade emellertid på socialdemokraternas vägran att samarbeta med de hatade industriledarne. Krisen tog en brådstörtad utveckling och riksregeringen gick. Dess efterträdare väntas bliva rent borgerlig eller rent socialdemokratisk. Möjligt är, att krisen utmynnar i riksdagsupplösning och utskrivning av nya val.

Enligt ingångna meddelanden har tyske rikspresidenten uppdragit åt direktören för Hamburg—Amerikalinjen, geheimerådet Cuno, att bilda ny regering. Han tillhör icke något politiskt parti, men torde stå folkpartiet nära.

Tyskland har gjort ententen ett erbjudande i skadeståndsfrågan, så vittgående, som man gör när undergången hotar. Skadeståndskommissionen, som nyligen besökt Berlin, förklarar å sin sida att deras undersökningar visat att Tyskland är solvent och kan betala, om det endast kommer under tillräckligt kraftig behandling. Vilket antagligen kommer att ske.

Resultatet av de engelska parlamentsvalen är, när detta skrives, ännu ej i sin helhet känt. Man vet dock, att det är de konservative som segrat. De komma att i det nya parlamentet uppväga alla de övriga partierna tillsammans och ytterligare förfoga över 70—80 röster — det blir sålunda högern som nu kommer att regera med envåldsmakt. Kvinnorna hava deltagit mycket livligt i valet. Lady Astor, konservativ, är återvald. Om några fler kvinnor äro valda, är ännu ej känt. Man hade uppställt ett 30-tal kvinnliga kandidater men genomgående på mycket osäker plats.

Ej nöjda med våra egna olyckor, göra vi oss en olycka av andras sällhet. *J. B. de Massilon.*

*

Vrede är behovet att återgälda det onda man gjort oss. *Aristoteles.*

(Eftertryck förbjudes.)

Modersansvar och samhällsansvar.

Av *Teresia Eurén.*

(Sv. Kvinnors Medborgarförbunds artikelserie.)

Moderns ansvar är ett samhällsansvar. Så har det ju alltid varit. Men vår tid, som lagt medborgarplikter i särskild mening på kvinnan, bör därmed ha gjort moderns samhällsansvar mera medvetet för henne. Hon har tvingats att sätta sig in i en del sociala frågor, som förr inte på samma sätt skulle ha angått alla.

En sådan fråga har varit förbudsfrågan. Nykterhetsfrågan borde väl angå alla, för så vitt den mänskliga solidariteten betyder någonting, men denna *form* av frågan har genom statens initiativ nyligen alldeles särskilt ställt sig inför oss som ett tvång till eftertanke. I första hand tedde sig problemet för mången nog så enkelt: den som vill ha slut på rusdryckseländet, bör rösta för totalförbud. För andra var saken lika enkel med motsatt resultat. Men det offentliga ansvaret föranledde ett praktiskt skärskådande ur mer än en synvinkel , och problemet blev ganska komplicerat.

Förbudsvägen har genom folkomröstningen, tillsvidare åtminstone, förklarats obrukbar — under de faktiskt givna förhållandena. Det gäller nu att tålmodigt fortgå på upplysningens och uppfostrans väg. En verkligt upplysande nykterhetsundervisning — utan överdrifter i sak, utan fanatism i ton — bör meddelas i alla skolor, företrädesvis i samband med fysiologien. Denna undervisning bör också understödjas i hemmen, vilket ju innebär att föräldrarna skaffa sig behövlig insikt, om de ej äga den. Därför måste det också sörjas för tillfällen härtill — genom populära småskrifter och föredrag. Vi få hoppas att riksdagen och andra vederbörande icke vägra rimliga anslag för ett sådant upplysningsarbete.

Men framför allt är det dock på uppfostran det kommer an. Att tidigt vänja barnet vid självbehärskning, lära det att tänka sig för, beräkna följderna av sitt handlingssätt — det är ett led i den uppfostran som behövs för att ett totalförbud skall ha åsyftad verkan — eller varför icke? — bli överflödigt. Pinsam känns tanken på de hem, de föräldrar, som förefalla sorgligt oförmögna att hjälpa till i sin mån. Men i hopplöshetens tecken vinnas inga segrar. Att ihärdigt fortsätta med undervisning och uppfostran i riktning mot frivillig nykterhet, det lär nog vara den enda varaktiga hjälpen mot spritmissbruk. Ingen lagstiftning i världen förändrar människans sinnelag, men uppfostran kan *leda viljan i rätt riktning och stärka viljan till makt över det egna jaget* — även över nedärvda sorgliga instinkter.

Lär barnet självbehärskning, så blir samlivet människor emellan dräglligare på många vis, och — vi komma ett tuppfjät närmare den tid då människoslaktandet upphör. Här stå vi inför en annan fråga, vars begrundande lägger ansvaret tungt och ofrånkomligt på uppfostraren. Uppfostran — och brist på uppfostran — betyder också här yttersta förutsättningen. Även de som leda staternas öden äro ju människor och, kanske mer än de själva tro, beroende av den "barnkammare" ur vilken de utgått. I varje fall lära de ej i längden kunna verka stick i stäv mot en stark och enhällig folkvilja. Men *fredsviljan börjar* också i *barnkammaren.* Ett barn som fått ohejdat vänja sig vid att ta till knytnäven och fula ord vid misshälligheter med syskon och kamrater, ja kanske även genom äldres exempel lärt sig att så

Kvinnlig landshövding?

Bland de landshövdingeposter, som man väntar skola besättas i slutet av månaden, är även den i Gävleborgs län. Statsrådet O. E. Svensson lär vara designerad till posten. Emellertid har inom länet starka krafter varit i rörelse för att framföra fru Ellen Hagens kandidatur. Fru Hagen, landshövding Hagens efterlämnade maka, är en av den svenska kvinnorörelsens mest kända, sympatiska och värderade personligheter.

Det kan vara av intresse att erfara vad en ortstidning har att säga i det föreliggande ärendet och vi giva därför ordet till "Gefle Dagblad":

"Ett par av våra kolleger meddela, att enligt ett rykte skall från frisinnat kvinnohåll i staden en framställning ha gjorts hos regeringen, att fru Ellen Hagen måtte komma i åtanke vid återbesättandet av landshövdingeposten i Gävle.

Den saken har diskuterats ända sedan i september och det även i andra kretsar och å andra orter än den nu nämnda. Den har behandlats allvarligare än i N.-P., där tanken återges på "Kort och gott"-avdelningen, och Arb.-Bl. uttalar också, att nog de flesta lära vara ense om att fru Hagen skulle bli en förträfflig landshövding, vartill tidningen emellertid fogar den reflektionen, att det måhända inte vore angenämt att vara den första kvinnan på en dylik post.

Någon gång måste nog bli den första. — — — Vi veta inte, hur fru Hagen ställer sig till ett sådant uppdrag eller om saken ens avancerat så långt, att man på högre ort nu vill tänka på en kvinnlig kandidat och möjligen tillfrågat henne, men säkerligen finnas de nödiga kvalifikationerna i ovanligt hög grad hos den kvinnliga kandidat, som nu blivit nämnd.

Vad som är av särskilt intresse i detta fall är att själva principen diskuterats och den synpunkten har man säkert framhållit även på kvinnohåll. Man vill där att tanken skall mogna och att formella hinder skola undanrödjas, om det ännu finnas några sådana. Till största delen torde väl de hinder, som resas, vara rotade i gammal fördom.

Kvinnlig solidaritet.

Av *Julie Gram.*

Att kvinnorna sakna inbördes solidaritet är ett faktum, som männen ofte påpeka och ingen kvinna förnekar. Vare sig denna brist beror enbart av natur eller av en ful och ohäjdad vana är saken lika sorglig och för kvinnornas egen skull beklagansvärd.

Solidaritet är något starkt. Solidariteten mellan männen är även en stark världsorganisation, vars klippfasta mur ingen utomstående, d. v. s. ingen kvinna kan genombryta.

Så snart en fråga reses som gäller kvinnor contra män sälla sig männen såsom på ett hemlighetsfullt givet frimurartecken fast samman för att unisont möta angreppet. Fenomenet upprepar sig överallt, i det privata, det samhälleliga och det politiska livet.

Tänkom oss exempelvis tre personer kring ett bord: man och hustru och en manlig umgängesvän! Samtalet blir småningom vänskapligt, kordialt, förtroligt. I denna förtrolighet faller frun för frestelsen att anmärka på några av makens fel, tycken, ovanor — allt rena bagateller och utan fiendskap. Vad gör umgängesvännen? Sluter han sig till frun mot mannen? — Nej, aldrig! Ögonblickligen verkar i stället den hemliga oskrivna manliga frimurarlagen och drager umgängesvännen över på mannens sida. Han vill inte vara oartig, men han vill ännu mindre bryta mot den hemliga lagen i sitt inre och gentemot en kvinna svika en man. Är han humorist skämtar han därför bort saken och alltid på sådant sätt, att frun känner sig som den förlöjligade parten, är han pessimist gör han något citat ur Schopenhauer, Nietzsche, eller någon annan kvinnohatare inom världslitteraturen, vars innehåll icke gärna kan missförstås.

Om vi däremot i dessa personers ställe tänker oss tre andra, man, hustru och en kvinnlig umgängesvän, skulle händelsen genast få en annan utveckling. Frun söker framhålla en kvinnlig synpunkt i en brännbar fråga, och mannen, som ögonblickligen tror sig attackerad, bemöter den kanske med en viss skärpa. Vips är väninnan — som säkerligen på tu man hand med frun skulle varit fullt överens med henne! — vips är hon nu beredd att helt och fullt och utan ringaste känsla av solidaritet ställa sig på mannens sida. I stället för att instinktivt och oemotståndligt dragas till frun blir hon älskvärdheten själv mot mannen och eldar upp honom till ytterligare protester mot den stackars snart fullkomligt nedtystade frun.

Ovanstående fall är endast ett litet avsnitt ur livet, men det speglar så gott som alla. Tio ensamma damer kunna vara fullt solidariska, så länge deras ensamhet varar, men släpp in en man, som iscensätter ett litet åsiktskrig ibland dem, och solidariteten är slut.

Sammalunda i det offentliga livet. Hur ofta tänka kvinnorna om kvinnlig företagsamhet:

— Det är en kvinnas arbete, det skall jag gynna!

I stället resonera de:

— Äsch, det är bara en kvinna, dit går då åtminstone inte jag!

Se vidare på en tjänarinnas förhållande till sitt husbondfolk. Hur ofta får inte husfrun — och det är hennes egen oändligt stora svaghet och bittert straffade dumhet att hon gör det — smälta ett vresigt svar, en mulen uppsyn på sina vänliga frågor och förordnanden, medan husfaderns ofta snäva befallningar besvaras med ett hundtillgivet leende!

Och modern, för att kasta en blick på början av livets erfarenheter inom området, är det vanligen sina flickor hon håller mest på och bereder den tryggaste utfarten i livet?

---

skall det vara — ett sådant barn blir längre fram antagligen inte någon främjare av frid på jorden. Skall barnet lära sig annat, då bör det ju emellertid först och främst ha stöd i ett gott föredöme. Uppfostran till *hänsyn för andra* blir alltså dubbel — och det kan behövas.

Världskriget med sitt efterspel — har väl övertygat alla normala människor om att "frid på jorden" verkligen är något eftersträvansvärt. Men ännu ha vi långt till världsfreden. Utan att ingå på lämpligheten eller möjligheten för en liten stat som vår att ännu så länge taga något steg till avrustning, skulle jag vilja understryka en självklar sak — som dock ej i praktiken tycks vara självfallen: *först förutsättningen för fred,* verklig fred, *staterna emellan är det fredliga sinnelaget hos individerna.* Alltså kan man alltid börja med att i all stillhet lägga grundvalar för en kommande världsfred — genom att hos dem som representera framtiden väcka och utveckla ett sådant sinnelag.

Det fredliga sinnelag jag menar, innebär ingalunda ett slakt eftergivande, icke det fantasteri som av elaka tungor betecknats genom tillmälet "fredsfår". Det är viljan att göra allom rätt, att se sanningen även där den är obehagling för en själv, förmågan att hålla sig i tygel — det är detta som ligger bakom den sanna fredsviljan. Och detta kräver för sin utveckling en stark träning som knappt kan börja för tidigt.

Den skall börja i livets enklaste förhållanden, den skall börja med de små barnen. Den är främst mödrarnas sak, om den än, i olika mån och på olika sätt, åligger alla som ha med det växande släktet att göra.

Att arbeta så här på lång sikt, genom att ta hand om de minsta, det är ju en mycket tålamodsprövande uppgift. Man tycks aldrig bli färdig med den, och den inbringar föga berömmelse — det är ens enkla plikt, särskilt när det gäller egna barn — men det är den uppgift som i längden visar sig vara den tacksammaste såväl som den största. Barnen, det är framtiden. Föräldrars ansvar är ansvar för den, och moderns del däri är visserligen inte minst. Men känner hon ansvaret fullt och helt, då gör det hennes liv rikt och stort. Och väl må mödrarna med glädje och villighet bära detta samhällsansvar.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel högsta gällande ränta

Telegramadress "Kreditbolaget"

(Inf. gen. Göteb. Tandläkaresällskap.)
Tandläkare Anne-Marie Heijde
Vasaplatsen 1. Telefon 15500.
Rådfrågning: Vard. 1/2 2—1/2 3, övriga tider efter avtal.

— Nej, i de övervägande flesta fallen är det gossarna.

Betrakta vidare den rika tanten i familjen. Sörjer hon i första rummet för sina kvinnliga släktingar? Sällan eller aldrig! Hennes omsorg sträcker sig först och främst till brorsonen, som skall studera eller systersonen, som har en egendom att lägga ned pengar på, eller till den trevliga odågan inom släkten, som har ständiga hedersskulder att täcka.

Frammana slutligen i minnet galleriet av kvinnliga släktingar och vänner! Hur de lovordat, berömt och smickrat varje manlig framgång inom bekantskapskretsen och hur de med ömma och deltagande hjärtan sörjt varje manligt misslyckande! Och hör sedan huru skeptiskt och iskallt erkännandet blivit, när det ägnats någon kvinna inom kretsen, som med en viss framgång beträtt självförsörjandets knaggliga väg, och huru fränt och beskt och skadeglatt kritiken fallit när hon strävat förgäves i livets hårda motvind för att föra en sak eller en idé i hamn!

Med alla dessa erfarenheter inför ögonen kan det ibland verkligen tyckas, som om kvinnlig kamp för kvinnor vore fruktlös och som om det ovillkorligen fordrades en man med i spelet för att stimulera upp kvinnlig entusiasm, tilltro och intresse. Men för att bibehålla denna tro orubbad skulle man endast känna massan av kvinnor och icke undantagen.

Ty det gives numera undantag! Stora, lysande, varmhjärtade kvinnliga undantag. Som, därför att de själva druckit den bittra drycken av likgiltighet, köld, skadeglädje och förräderi från sina medsystrars sida, veta, hur ont detta verkar och hur gott och livgivande sympati och solidaritet. Deras tillvaro har icke blott ej inriktats på den alltid hätska, ofta oädla tävlingen om mannen, för vilken dussinkvinnorna utan betänkande offra varandra, utan de ha även och kanske isynnerhet haft ett allmänmänskligt syftemål med sin tillvaro, varigenom de lärt sig respektera sig själva såsom individer och därmed även fått blicken öppen för andras värde.

Ty mellan kvinnor och kvinnor såsom mellan män och kvinnor gäller en allmän regel, som aldrig slår fel. Ju lägre kultur, ju mindre själsodling en man besitter, desto större förakt hyser han för kvinnan som människa och släktets moder. Ju högre kultur, ju större själslig förfining han däremot äger, desto mera vakar ömhetens, ridderlighetens och sympatiens känslor inom honom gentemot den varelse, som han känner vara sin motsats, och som han just därför betraktar såsom sitt oumbärliga komplement.

Samma företeelse gör sig gällande bland kvinnorna. Såsom ännu saknande en egen syn, se de här med männens blick — d. v. s. med de mäns blick, som utgöra deras dagliga umgänge och diktera deras begreppsvärld. Den bildade, studerade kvinnans syn blir därför en helt annan än exempelvis fabriksarbeterskans. Men fullt fördomsfritt och klart på livets lika rätt för alla se endast de kvinnor, som veta vad denna rätt kostat och ännu i långa tider framåt kommer att kosta deras kön, innan den blir dem tillerkänd såsom självskriven.

Om framgången sker långsamt är det kvinnornas egen skuld. Männen ha i striden för sina mål dock alltid ägt varandras entusiasm och intresse att stödja på — kvinnorna ha varken männen ellr kvinnorna. De som vilja något — och må vi icke inbilla oss, att hemmets, samhällets, kulturens, världens fulländning redan nu är uppnådd! — kämpa ofta i en ödslig ensamhet och utan att ens de, för vilkas skull de kämpa, skänka dem en handtryckning, ett gensvar, som röjer förståelse av vad som sker.

Det är ju bara en kvinna! Låt gå!

Vilken omvälvning i seder och tänkesätt förutsätter det icke, innan vi komma så långt i kvinnlig stolthet, att vi för kvinnoödena runt omkring oss känna det mänskligas medansvarighet och det besläktades sympati och spontana solidaritet. Innan vi om dem tänka kamratligt och intresserat:

— Det är ju en kvinna. Giv akt!

Personlig hygien
fordrar att ens linne blir ordentligt rentvättat. Koka det med Tomtens Tvättpulver. Ni kan då vara lugn. Det blir fullkomligt rent.

HÖSTEN ÄR INNE!
Färga Edra urblekta gardiner, draperier och andra plagg med
NADCO HEMFÄRGER
Marknadens hittills oöverträffade och billigaste hemfärg. Fråga Eder handlande eller tillskriv
A.-B. NADCO, GÖTEBORG.

MODERNA SMYCKEN
i alla prislägen
K. Anderson
Hovjuvelerare
Östra Hamng. 41. Göteborg.

BRAND OCH LIF-FÖRSÄKRINGS-AKTIE-BOLAGET SVEA
Göteborg
meddelar
Brand- o. Avbrottsförsäkring
samt
Liv-, Livränte- och Kapitalförsäkring.
OBS.! Sveas förmånliga BARNFÖRSÄKRINGAR!
INBROTTSFÖRSÄKRA i Sveas dotterbolag ASTREA.

Ed. W. & Co
Stort urval
Strumpor
till verkliga konkurrenspriser
Wahlboms
KUNGSGAT. 29.

Nordiska Handelsbanken
Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.
Egna fonder: Kr. 72,650,000:—
Notariatavdelning.
Förvaltar enskildas och kassors värdehandlingar mot billig avgift.

"En romantikers hustru".

Anna Lenah Elgströms nya bok.

Så länge världen står skola säkerligen man och kvinna tala olika språk om kärleken. Varken i livet eller litteraturen finnas några gränser satta för mannen. Han har fått röra sig fritt mellan lidelsernas mörkaste djup och sin tillbedjans svalaste bergstoppar, ingen bikt har förvägrats honom, ingen nyans i hans känsloliv synts överflödig, och resultatet har blivit, att världen i detta nu känner honom ganska väl.

När Alfred de Musset skrev sin kärleksbikt, trånande och het såsom ett överkänsligt barn av romantikens svärmiska tid, när Goethe skrev sin Werther — vilket skimmer av tragik och poesi de frambesvuro kring sitt hjärtas saga! Men när Flaubert skildrar sin Madame Bovary i samma situation och skriver om samma sak, då är skimret och poesin med ens borta. Med vilken tydlighet känner man ej, hur han innerst inne bibehåller en vivesektors kallblodighet inför sitt fall, hur han vill aga hennes svaghet och till idel kött och kättja förvandla denna olyckliga, brottsliga böjelse, som blev hennes undergång. Kring Madame Bovarys kärlekssaga vilar intet försoningens skimmer, boken är en realistisk straffpredikan över en hustru som blivit offer för dubbelkärlekens förödande och i verkligheten olösliga problem.

Det är icke blott i Flauberts bok denna snäva gräns finnes dragen kring kvinnligt känsloliv — och icke ens allenast kring de brottsliga fallen. Över huvud taget är kvinnans själs- och känsloliv skildrat av den utomstående, av åskådaren och lämnar därför, även om den utomstående varit ett snille, även om åskådaren varit ett geni, somliga områden outforskade och obekanta. Mänskligheten har liksom ännu icke ställts in på att se livet och världen med en kvinnas blick. Detta emedan vi icke ägt och alltjämt icke äga så många kvinnliga snillen av den utpräglat feminina, självrannsakande och oförskräckta typ, som genom att utlämna sig själv bidragit till kännedomen om kvinnlig psyke i allmänhet.

Dessa betraktelser tränga sig ovillkorligen på en efter genomläsandet av Anna Lenah Elgströms senaste bok En romantikers hustru. Ingen av våra svenska författarinnor, om man möjligen undantager Ellen Key, äger en så utpräglat kvinnlig särställning i litteraturen som hon. Stil, temperament, livssyn — allt är en kvinnas. En kvinnas som ännu såsom konstnär kämpar med formen, som mången gång svallar över i temperamentet, men som aldrig utbyter sin livssyn mot en redan befintlig och kanske stundom mera tilltalande, men mindre sann litterär kliché.

Tvärtom har man en bestämd känsla av att en sådan bok som hennes senaste, icke skulle ha blivit skriven, om ej drivkraften varit en okuvlig brinnande önskan att bringa klarhet i de problem, som stormat upp inom henne, och som, just emedan världen frågar så föga efter dem, gör henne till en främling i världen.

För den, som önskar den svala aftonfriden vid ett glas iskall mjölk, är Anna Lenah Elgström intet lämpligt sällskap. Därtill äger hon alltför mycket av middagens brinnande oro och hetta, av den positiva idealismens varma begär att sätta ett spår för morgondagen innan skymningen faller.

En romantikers hustru är, formellt sett, knappast ett av författarinnans bästa verk. Kompositionen är svag, och språket lider ofta av överlastning. Men det är ej heller i formen dess värde och intresse ligger, utan i de tankar den väcker, de frågor den sätter upp till debatt och i den kvinnliga och nya behandlingen av det gamla problemet om mannen, kvinnan och mannens verk. I Anna Lenah Elgströms bok har även kvinnan åtminstone haft ett verk att fullborda utöver eller vid sidan om sitt äktenskapliga kärleksvärv. Konflikten får härigenom en fjärde dimension, som gör den ytterligare tillspetsad och skänker djupare relief åt detta sannolikt ej alls sällsynta nutida kvinnoöde.

Ofattbart är, att man velat kasta ett stänk av komik över denna allvarliga känsloskildring genom att beteckna den såsom en slags codex till den farliga ålderns problem. Endast dylikt bevisar hur föga man ännu förstår kvinnligt känsloliv — hur grundligt man blandar ihop en rent själslig längtan efter full enhetskänsla i ett livsförhållande med det elementära behovet av rent fysiska affekter. På det hela taget torde det vara ganska ovanligt, att vid berömandet av en äktenskapsskildring, analysera upp vad som i den enes eller den andres kärlek är kött och vad som är själ, och genom att tilldöma köttet det mesta för någon av parterna, förklara denna parts kärlek såsom erotisk hysteri. Varken sanningen eller kärleken låta sig definieras eller sönderdelas — men, även om en dylik uppdelning vore tänkbar, kunde ju möjligen den makt, som driver släktena att skapa och under kamp och möda upprätthålla mänskligheten fortbestånd, betyda lika mycket som exempelvis en liten sentens av Thomas a Kempis, vore denna än så genial.

De erfarenheter Anna Lenah Elgström genom sin romantikerhustru skildrar, ha sannolikt tusentals kvinnor genomlevat. Kärlekens såsom en förblindande makt, vilken gör beredd till varje offer, steget ut i det okända med denne ende, som skall fylla ensamheten, missräkningen, då våren tar slut och sommarens dåsiga hetta kommer, ångesten då även sommaren blommat ut och höstens kyla begynner, och slutligen den filosoferande Thomas a Kempis-resignationen, när vintern med sin totala isolering gör entré.

De i livet såsom i boken tröstlösa förhållandena skulle kanske kunna bliva annorlunda, om man och kvinna här förstode varandra *ömsesidigt*. Om tomrummet kärleken efterlämnat kunde fyllas med den själsliga samhörighetskänsla, som framför allt så mången kvinna saknar och ju måste sakna, så länge den allmänna uppfattningens krasshet sätter likhetstecken mellan hennes längtan efter andlig gemenskap och erotisk hysteri.

S. L.

»Gubbens» konserver rekommenderas.
Specialiteter:
Gubbens egen Ostronanjovis
Gubbens Kalasbullar

Min mamma använder alltid Mustads margarin.

John A. Gahms
Reseffekt- & Lädervaruaffär.
Damväskor och Resväskor
Korsgatan 12 (hörnet av Kyrkogatan) Göteborg.

Nobelpriset.

Svenska akademien har ånyo dokumenterat sin utomordentliga kännedom i världslitteraturen genom att tilldela 1922 års Nobelpris åt en av densamma nyupptäckt, men för Sveriges och de flesta av världens folk okänd spanjor med det klingande konstnärsnamnet *Jacinto Benavente*.

Valet är ett genialt drag av Svenska akademien. Det oerhörda käbbel som annars alltid brukar åtföljа denna glorvärdiga institutions ständigt missuppfattade och vantolkade bestämmelser rörande nobelprisens utdelning är härmed på ett effektivt sätt nedtystat.

Vad skall sägas!

I sfärer högt ovanför den profana menighetens huvuden och inför väl lyckta dörrar ha två akademier, den svenska och den spanska, hållit hemlighetsfullt rådslag. Och när dörren slutligen under enorm spänning slås upp står hr Jacinto Benavente, den store spanske för världen okände diktaren och dramaturgen, lustspels- och operettförfattaren på tröskeln.

Situationen är verkligen en smula genant. För svenska folket, nota bene! Där står en stor, av svenska akademien utvald man, och nedanför honom hela det svenska folket i gapande och stum förvåning.

Vem är hr. Jacinto Benavente?

Man kan inte hurra, ty det känns inte så. Man vet ju inte vad man hurrar för. Och man kan inte tiga av rädsla att därigenom undanhålla en kulturens profet en bildad nations hyllning. Och opponera eller ta i försvar kan man ännu mindre. Man vet ju alldeles ingenting.

Mera salomoniskt kan icke en akademi, som önskar få vara i fred med sina förehavanden, göra sitt val.

Vem annars vi hade fått, Galsworthy eller Hardy, Sigrid Undset eller Mann eller vilken annan som helst, som vi känna det allra minsta till, skulle det ha blivit ett oändligt bråk. För att inte tala om vilken storm av ovilja det skulle väckt, om en svensk författare eller författarinna denna gång blivit ihågkommen.

I okränkbar frid står nu i stället hr Jacinto Benavente där. Och nedanför honom ett villrådigt folk, förstummat och förödmjukat i känslan av sin gränslösa okunnighet om hans storhet.

Vilken lycka att vi äga en upplyst akademi som leder våra litterära öden inför världen!

I VARJE SVENSKT HEM
som vill följa dagshändelserna inom politikens, handelns, konstens och litteraturens område läser man numera
GÖTEBORGS HANDELS- OCH SJÖFARTS-TIDNING

Kobbs Thé
är alltjämt marknadens förnämsta

BLOMMOR
levereras å nästan hvilken plats som hälst i världen genom
Vasa Blomsterhandel
GUSTAF EKMAN
GÖTEBORG, STORGATAN 31
TELEGRAMADR. "VASA" CODE V.D.B.
TEL. 4314 · 10365
Medlem av:
The Florists' Telegraph Delivery Association U.S.A. samt Blumenspenden-Vermittlung, Berlin.
Ca 4000 blomsteraffärer jorden rundt äro anslutna.

Smide alla slag, Keramik, Väfnader
Bese utställningen
SÖDRA HAMNGATAN 45
KONSTSLÖJDEN

Gillblads
BORTSLUMPAS
1,000-tals
Corsetter och Blusar
under nu pågående Realisation

HALLBERGS
Kungl. Hovjuvelerare.
Bästa varor och billigaste priser. Skandinaviens största fabrik för Juvel-, Guld-, Silver- och Nysilverarbeten.

"Blixt-Glans"
(flytande Metallputsmedel)
är bästa och billigaste putsmedel för alla slags metaller.
Finnes i alla välsorterade speceriaffärer — till återförsäljare direkt från
Ensamtillverkarna
A.-B. Sigfr. Andersson & Co.
Tel. 17551 17552 Götabergsgatan 4. Tel. 17551 17552

Möbler, Möbeltyger, Gardiner, Gångmattor, Flossamattor.
Allt handgjort, konstnärligt, varaktigt och i förhållande till kvalitet billigt.
KONSTFLITEN, GAMLA HÖGSKOLAN, GÖTEBORG.

Offentliga nöjen.

Stora Teatern
Söndag kl. 7.30
Madame Sherry.
Måndag kl. 7.30
Tannhäuser.

Lorensbergsteatern.
Varje afton kl. 8
Till Damaskus.
Söndag kl. 1:30 Matiné:
Vi och de våra.

FOLKTEATERN.
Varje afton kl. 8:
33,333

Nya Teatern.
Varje afton kl. 8:
Rena rama sanningen.
Fars i 3 akter av *James Montgomery.*
Billighetsmatiné söndag kl. 1,30:
BARKEN MARGARETA.

LILLA TEATERN.
Varje afton kl. 8 e. m.:
Halta Lena och vindögda Per.
Söndag två förest. kl. 7 o. 9.
Söndag kl. 1.30 Matiné:
EN PIGA BLAND PIGOR.
Måndag Premiär: **Måndagen den 27 Augusti.**

PALLADIUM
Göteborgs största och mest populära filmteater
De förnämsta programmen från världens största filminstitut och alltid den mest konstnärligt utförda musik

BILLIGA BÖCKER
Rikt urval. Prisnedsättningskataog gratis i bokhandeln o. från LINDBLADS Förlag, Uppsala.

Den äldre kvinnliga resenären: — Ni minns vi träffades på pensionatet i somras? Och där var en sådan vacker flicka. Får man fråga, *om* ni äro förlovade?

Den manlige resenären: — Gifta!

— Oh! Och hon är inte med er på resan?

— Vi leva inte tillsammans.

— Så *ledsamt!* Skilda redan?!

— Nej, hon är gift med en annan man, och jag med en annan flicka.

Tystnad.

*

LUX för fintvätt, krymper ej ylle. SUNLIGHT för stortvätt och allmän rengöring. RINSO tvättar utan gnuggning, utan kokning.

SUNLIGHT PRESENTER
för
TOMMA KARTONGER

Till förbrukare av våra välkända tvättmedel SUNLIGHT, LUX och RINSO komma vi att skänka bort presenter i varor på följande villkor:

Erbjudandet gäller från den 6 november 1922 och pågår under en obestämd tid, dock icke mindre än 12 månader. Det kan därefter indragas när som helst under förbehåll, att vi lämna underrättelse därom en månad i förväg i de dagliga tidningarna.

Till alla förbrukare, som genom sin handlande skicka till oss följande antal kartonger, tillhörande SUNLIGHT, LUX eller RINSO som köpts sedan 6 november 1922 och före avslutandet av annonseringen, skola vi sända presenter, som kunna utväljas från illustrerade kataloger i handlandenas butiker. Presenterna variera i värde efter antalet kartonger som insänts.

Sunlight.	15	30	45	60	Sunlight.
Lux. Rinso.	10	20	30	40	Lux. Rinso.
	25	50	75	100	

Anm.: 2 halvpaket LUX räknas som 1.

Presenterna äro utvalda med stor omsorg och torde tillfredsställa de mest skilda smakriktningar. Många av artiklarna äro lämpliga för barn.

De närmare bestämmelserna rörande vårt erbjudande finnas tillgängliga hos Eder handlande eller skickas direkt till Eder från oss, om så önskas.

11,000 KR.
i
EXTRA PRISER

Förutom ovannämnda presenter skola vi, efter slutad annonsering å tid, varom underrättelse i tidningarna kommer att ske senast den 5 oktober 1923, utdela särskilda kontanta priser till de 23 personer, som, under tiden annonseringen pågår, skicka in till oss största antalet tomma kartonger. Dessa priser äro:

1:sta pris Kr. **5,000:—**
2:dra „ „ **2,500:—**
3:dje „ „ **1,500:—**
20 st. 4:de „ å „ **100:—** vardera.

I händelse flera än en person inskickar samma antal kartonger, komma ifrågavarande priser att fördelas emellan dessa personer.

Namnen på de personer som vinna ovanstående priser, komma att tillkännagivas i de dagliga tidningarna, sedan våra böcker vederbörligen blivit genomgångna av Notarius Publicus.

Endast de beslut, som fattats av Sunlight Såpfvål A.-B. tillsammans med Notarius Publicus i någon fråga rörande denna offert, äro giltiga.

Benäget anmoda Eder handlande att visa Eder en illustrerad katalog. Om så önskas, skola vi sända ett exemplar direkt till Eder vid emottagandet av nedanstående kupong vederbörligen ifylld.

Jag har läst Eder annons om Sunlight presenter för tomkartonger i ..... och beder Eder skicka mig bestämmelserna över Edert erbjudande samt en illustrerad katalog över de presenter som komma att utdelas.

Namn: .....

Adress: .....

SUNLIGHT SÅPTVÅL AKTIEBOLAG
GÖTEBORG

Pelle Rosenlund har varit inbjuden till den nye grannens. Dagen därpå får hans mamma höra att han uppfört sig mindre väl.

— Pelle, du har slagits och sparkats — hur *kan* du bära dig åt så?!?!

— Men mamma, den nya tanten sa' ju, att jag skulle känna mig alldeles som hemma.

Sällskapet för uppmuntran av öm och sedlig modersvård

anordnar försäljning i sin lokal, Magasinsgatan 14, tisdagen den 21 november kl. 11—3. Ändamålet är att bereda fattiga kvinnor arbete, och försäljningen omfattar kläder av diverse slag.

Kemisk tvätt
Högelegant!
Ringströms Kemiska
Hämtas och hemsändes. Order Telefon 8992

Kerstin Lindahls BLOMSTERAFFÄR
Korsgatan 4, Telefon **8462**
Rekommenderas!

Sin egen konditor
kan vem som helst bli genom att praktisera de verkligt finfina recept som finnas i **"Den praktiske konditorn"**, utarb. av *Edv. Ehrnström.* Har av fackmän erh. de amplaste lovord. "Bör kunna vara till stor nytta för husmödrarna", skriver *Sthlms Dagbl.* 3:e uppl. Häft. 3.75, klotb. 5.25. Obs.! Den enda fullt tidsenliga handl., som finnes tillgänglig på svenska. Erh. i bokh. I parti rabatt direkt fr. **Lindblads, Uppsala.**

Teaterspalten.

Lorensbergsteatern.

August Strindbergs "Till Damaskus III".

Det är ofattbart att 10 år redan förflutit sedan August Strindberg gick bort! "Döden har icke lyckats mörda honom, tiden ej ännu slita ut honom" såsom Bernard Shaw profeterade vid hans frånfälle. Liksom sin egen Gustaf Vasa har han i stället växt med avståndet. Hans mått äro nu universella.

Till Damaskus III, den sista avdelningen i hans stora uppgörelsedrama utgör på sätt och vis även den sista stora försoningsscenen i hans diktning. På samma sätt som djuren enligt filosofisk uppfattning vandra omkring på jorden såsom förkroppsligade uttryck för mänskliga egenskaper så framstå människorna i detta verk såsom inkarnationer av mänskliga livsöden, tankar, begrepp. Det jordiska har liksom fallit av dem och genomskinliga, bestrålade, förklarade från alla håll ligga alla deras tankar, förnimmelser och syften blottade. Striden har upphört, förklaringens, förståelsens och resignationens tid är inne. Från den sista utsiktspunkten tar diktaren en sista klarare överblick av detta liv som varit så rikt på missräkningar och kamp — och han ser det nu, icke endast för honom själv utan för *alla.*

Efter Lorensbergsteaterns tolkning betvivlar man ej detta märkliga själsdramas spelbarhet. Vid jämförelse torde t. o. m. denna Damaskus-afton kunna betecknas såsom en av de allra yppersta, en av de sceniskt och konstnärligt bästa och allvarligaste Strindbergstolkningar som givits i vårt land.

Redan genom anslaget i första akten är man med Den Okände på resan i tecknens och betydelsernas värld. Framför honom ligger sista hållstationen, bakom honom livets långa via dolorosa med dess sötma och bitterhet. Han måste framåt, men minnena draga honom tillbaka. Och dock, när han försöker leva omigen, stinga honom verklighetens taggar ånyo, även det bästa, som var kärleken till kvinnan och barnet, även det har ingenting mera att ge. Han är färdig för resan över.

Detta den knappa ytterkonturen. Men vilket lidande och ve, vilket gripande själsdrama densamma innesluter! Ett själsliv, vars fruktansvärda kamp haft något att säga mänskligheten över hela världen.

Dramats illusion fordrar ovillkorligen en som är fullt vuxen Den Okändes roll. Hr *John Ekman* överträffade alla förväntningar. Han *var* mannen, som genomlevat allt detta, varje tonfall var äkta, mask, rörelser och nyanseringarna av de olika situationerna — allt ägde pondus och höjde denna prestation till en första rangens. Även hr *Olof Sandborgs* Confessor var en betydande prestation. Det övriga får väl i främsta rummet räknas regissören, hr Knut Ström till förtjänst. Dramats verkan på publiken var påtagligt mäktig. När ridån för sista gången gick ned, härskade en gripen tystnad, som först efter en stund bröts, men då av en applådåska, som aldrig ville taga slut, och vars like endast sällan dånat i Lorensbergsteaterns salong.

— — *l.*

*

Stora teatern.

Madame Sherry.

Medan "Sveriges främste" avslutar sin stora bikt på vår litterära scen, underhåller vår lyriska teater en högeligen trakterad publik med Maurice Ordonnaus operett *Madame Sherry.* Upprinnelsen till den lika lättfattliga som roande libretton lär emanera från ett lustspel i den just nu genom Nobelprisets utdelning i ett slag aktuella spanska lustspelslitteraturen, vilket dock tyvärr, icke som fader räknar den med utomordentligt intresse omfattade Jacinto Benavente. Vilket ursprunget än må vara fyller den glada lilla operetten dock fullt sin uppgift att såväl med sin handling som sång stimulera publiken. Överdådiga äro hr *Strandman* och fröken *Bengtson,* värdigt sekunderade av kvartetten *Kinch-Wahlgren-Ahlberg* och *Lindgren.* Ensemblen blir över huvud taget bättre och bättre på denna teater — ett framsteg som gör sig fördelaktigt påmint även i mindre krävande saker än standardverket Tannhäuser.

*

Folkteatern.

Algot Sandberg: 33,333.

Den renoverade Folkan har upptagit gamla Folkteaterns stora succésprogram, *Algot Sandbergs lustspel 33,333.* Pjäsen hör till den nyligen bortgångne författarens allra bästa. Utmärkta karaktärer, säker komposition, sund, fyllig folkhumor. Såsom den nu gives å Folkteatern med alla dess främsta krafter i elden förtjänar pjäsen väl att ses.

Drick
Lundgrens
Théer

ÄKTA CEYLON

ÄKTA KINA

Utvalda från de finaste och förnämsta théplantagerna på Ceylon och i Kina, hava de en utmärkt fin och delikat arom samt garanteras rena och oförfalskade.

JAMES LUNDGREN & Co.
GÖTEBORG
Sveriges största och förnämsta thefirma.
Rikstelefoner 829, 4319.
Telegramadress: JAMES, Göteborg.
Etablerad 1888.

Dahlin & Pehrssons Advokat- & Revisionsbyrå
Palladium. **Göteborg.**
Innehavare: e. o. Hovrättsnotarie Jur. Kandidat Arvid Dahlin och f. kronokassören Rob. Pehrsson.
Rättegångar, Inkasseringar, Fastighetsförmedlingar m. m.
Telefoner: 4959 & 13959.

Den gamla väninnan.

Av *Ellen Berner.*

Längs en gång i trädgården kommer en gammal kvinna. Grått är hennes hår och lutande går den fordom raka. Hennes kläder äro enkans svarta, de falla löst kring den fordom fulla och spänstiga gestalten. Där är icke hopp men minne och kärlek i ögonen. Munnen är fast sluten, liksom biten samman över något.

Där du går med dina stapplande gamla fötter, är du mig oändligt kärare, än när de fröjdfullt dansade sin väg genom livet. Jag minnes den strålande matrona du var den första dag jag såg dig. Din man älskade dig som en man älskar sitt allt, dina små barn skrattade och gräto i dina armar. Din trädgård blomstrade. Träden hängde fulla av frukt. De voro ett främmande lands frukter. Utanför trädgårdsmuren talade man ett främmande lands språk. Som en tagg i ditt hjärta satt hemlängtan och stack. Du kom från ljusgröna björkar kring en liten blå sjö med skuggade stränder. Du visste vad du lämnade, men glad följde du kärleken.

Du går trött nu. Men du flög när din makes steg hördes från trädgårdsgruset. Glömd var hela den långa arbetsdagens väntan. Du skrattade övermodigt, som om aldrig en längtan till ett fjärran hem hade tårat dina kinder och klämt ditt hjärta.

Vänner kommo, ensamma själar i öknen. De glömde sitt ve i din lyckliga kärleks hem. De lyssnade till ditt jubel, när du höjde din lille son på kraftiga modersarmar, och deras suck byttes i ett leende.

Höstlöv falla över en gravgårdsväg. Långsamt drages din älskade till sin eviga vila. I sitt följe har han din lycka, ditt glada skratt, ditt jubel. De följa ner i den gröna kullen. De höras aldrig mer ovan den.

En ensam kvinna sitter i ett hem av minnen. De sorgsna, de bedrövade känna vägen dit. Hon hör dem, hon talar till dem, hon älskar dem. Äro vi icke alla barn av det bekymmerfulla livet? Äro icke alla tårar lika?

Åren gå . Hennes barnbarn leka kring hennes knä. Ett av dem, en ljuslockig flicka, lär hon att spela på den ärvda gamla harpan. De små fingrarna fatta ivrigt kring de stora strängarna. Tonerna komma spröda och gå ut att blanda sig med suset från träden utanför.

Det är i hemlandets jord dessa träd växa. Deras sus är lika vackert som harpans toner. Men ingendera når ut till sonen, som blivit kvar i sin barndoms land. Borta är han lika säkert som under en grön kulle. Modern böjer sitt huvud, det är redan alldeles grått vid tinningarna.

Vid sitt skrivbord sitter hon. Den gammaldags, gula sekretärens många fack och lådor, fyllda ända till randen med brev. Gamla brev, nya brev, glada brev, sorgsna brev. De ha kommit över haven, de ha rullat på de svarta tågen, de ha fallit i en väns sköte, nära en väns hjärta.

Hennes penna vilar heller icke. Med ögon, skymda av årens slöja, söker hon att fylla de vita små arken med budskap från själ till själ. Kroppar bli tunga och oviga, ögon bli skymda, och darrande kunna bokstäverna falla från gamla fingrar, men hjärtats språk tala de renare och tydligare än i ungdomsbrusets tider. Som toner från en annan värld, redan till hälften över oss bli de mottagna. Darrningen blir till strålglans kring skriften. Hon skriver många brev, dock icke många nog för de otåliga och väntande.

En gammal kvinna går långsamt fram i trädgårdsgången. Hon är mig kärare än när hon var ung. Hon är mig vackrare än hon nånsin varit. Jag älskar hennes knotiga gamla händer, i vars blå ådror livets sav flyter allt saktare. Hennes tinnings vita hår är mig dyrbarare än en krona av guld och rubiner.

Är icke hennes själ en hamn för de havströtta? Är icke hennes budskap en fyr ut mot oändligheten, ett ljus som det tagit år att bygga upp ur oceanens djup? Det skall en gång slockna, men icke förrän långt, långt efter det byggmästaren gått ner i sin grav. Det skall strålande ropa ut livskärlekens hjälpande makt, ännu sedan en svartklädd och böjd gestalt försvunnit ur trädgården.

Armbandet.

Övers. av *A. C.*

Forts. fr. föreg. n:r.

Hans känslor, då han stod där nere, kunna icke beskrivas. Hans heder och lycka hade lidit skeppsbrott inom en enda timma. Han hade förlorat sin ställning i samhället genom ett tanklöst ord. Vi tala och läsa om en blixt från en klar himmel, men saken tyckes oss alltid onaturlig. En laglydig medborgare kan i ett ögonblicks vrede bliva mördare, en stark man kan i en sekund förvandlas till krympling genom ett slag. Han kände sig släkt med dem, då han gick genom gatorna. Det var självförvållad misère, men vilket fruktansvärt straff för en så liten förseelse. Hur ohygglig var skammen i jämförelse med felsteget. Han hade ljugit av självsvåld utan någon ond mening; och den lilla osanningen hade gjort honom till tjuv!

Han gick upp på sitt rum som i en dröm, och utan att verkligt veta, vad han gjorde, slet han smycket från armen och kastade det på kaminhyllan.

Genom den sista dårskapen, att fly bort med det, hade han gjort sin ställning hundra gånger farligare. Men detta föll honom icke genast in. Först sedan han suttit en stund med huvudet i händerna och undrat om detta verkligen var han själv, — om detta verkligen hänt honom, denna ofrånkomliga olycka — började han se något ljus i detta kaos. Men han kunde icke genast fatta något beslut, utom en dimmig idé att skicka armbandet tillbaka med första post och själv huvudstupa resa utrikes — naturligtvis måste han lämna sin plats, sitt arbete — då hördes helt plötsligt steg i trappan, och han sprang upp. Någon knackade på dörren till hans våning. Han stod blek och orörlig, förlamad av en plötslig skräck.

"Polisen!" viskade han för sig själv.

Ett ögonblicks eftertanke kom honom att inse hur otroligt om än icke omöjligt detta vore, och han gick till

Regnkappor, Filtar, Tyger
utsäljes billigt direkt från lager.
S. ERICSONS KLÄDESLAGER,
Järntorget 3, Wilsons hus, 2 dra vån.
Öppet 8—7.

Fruar!
Vill Ni glädja Edra män så köp
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i skörhet o. smak

Det bästa för diskbänken är **Zelos Zinkputs.** Bleckburkar à 40 öre.

Unge Pettersson: — Det var en pojke i skolan som sa' att jag var alldeles lik faster.

Faster: — Och vad sa' du då?

— Ingenting. Han är mycket starkare än jag.

Varje förståndig husmoder
använder
Pellerins Margarin
i hushållet

Det var julkalas hos Zätterbloms med många inbjudna mostrar och fastrar.

Fru Zätterblom förmanade på förhand sin lille väluppfostrade Pelle:

— Kom ihåg att du uppför dig exemplariskt och visar precis lika stor vänlighet mot alla tanterna, som hålla så mycket av dig. Gör icke dom andra ledsna genom att visa dig särskilt vänlig mot någon av dom!

Vid bordet blev lille Pelle föremål för allas uppmärksamhet, man tävlade om hans ynnest och någon frågade till sist:

— Nå, Pelle, vem tycker du nu bäst om av oss alla här närvarande?

Pelle mindes sin moders ord och förskräcktes i sitt unga sinne. Men i nästa ögonblick höjde han frimodigt sin röst och sade:

— *Lutfisken!*

K. Kjellmer.
Damskrädderi
& Kappmagasin,
Carl Johansgatan 9. Tel. 5968.
Förstklassigt arbete!

Uppslagsändan.

Min vän sade: — Den där artikeln i Kvinnornas Tidning om "Sexualundervisningen" var vådligt bra, utförlig och sann och riktig och klok och allting. Naturligtvis bör man tala om saken för barnen, men hur — *hur*?!?! Jag vill visst inte i det här fallet undandraga mig min plikt som mor, men *hur* skall jag säga det?

— Kära vän, sade jag en smula överlägset, jag är visserligen varken pedagog eller mor, men nog skulle jag kunna lösa det där enkla problemet. Det är bara att gripa tillfället i flykten. Ett barn frågar något dit-åt, ja; då har man fått uppslagsändan och det är endast att gå vidare, rättfram och frimodigt —

Hände en stund senare att min väns åttaårige son satt inne i samma rum som vi och läste över sina läxor. Han höll pekfingrarne i öronen och stormpluggade under ett ihållande mummel, förvillande likt det högeligen enerverande ljud, som en svärmande bikupa åstadkommer.

Plötsligt gjorde han ett uppehåll, tog fingrarne ur öronen och sade med sin gälla röst:

— *Vad* var det med fru Potifar och Josef, tant?

— Mitt kära barn, sade jag, och tittade förfärad över till min vän, som satt och såg förväntansfull ut. — Det är så länge sedan jag läste bibliska historien — fråga din lärarinna!

— Här står, fortfor pojken med fingret eftertryckligt följande raderna i boken: *"Då* anklagade *hon"* — det var fru Potifader — "Josef för sin man *och* sade: *Denna* främling har velat förföra *mig* —" Vet tant, vad *"förföra"* är? *Säj!*

Min väns intresserade blick irriterade mig, jag såg upp i taket och sade avvisande:

— Nej!

— Det var *skräp!* förkunnade den förfärlige pojken triumferande. Det vet *jag!*

— *Kära* barn, mumlade jag matt och förbi.

— Det är ett *tryckfel!* Det finns inget som heter förföra. Det skall stå *förfölja*. Inser inte tant det? "Denna främling har velat *förfölja* mig." — Och då blev förstås Potifar vådligt arg på honom och stängde in honom på fängelset.

— Kanske det, sade jag fullständigt uppgiven.

— Hör du, viskade min vän, när pojken åter kört fingrarne i öronen och släppt lös bisvärmen igen, var inte detta ett sådant där tillfälle, som skulle gripas i flykten? *Varför gjorde du det inte?*

— — —

Nu några dar senare sitter jag och funderar.

Stod verkligen den där skildringen även i vår späda barndoms bibliska historia? Huru som hälst, det är i alla fall fullständigt obegripligt att man på detta sätt ställer småbarn inför äktenskapsbrottets problem. Mellanhavandet mellan Potifars hustru och Josef är, från barnens synpunkt sett, betydelselöst. Historien kan icke anses sedelärande, vilket väl är dess uppgift, eftersom barn i denna ålder icke förstå den *frestelse* Josef var utsatt för och därför ej det beröm- och efterföljansvärda i hans uppträdande. *Crayon.*

Sport- & Promenad-Kängor
Salongskor
Stort urval. Moderata priser.
Hedströms Skoaffär
Södra Larmgatan 10.
Carl Gustafsgatan 57. Linnégatan 11.

De vänliges förening.

Vore jorden en idealisk och god jord skulle en förening med ovanstående namn aldrig blivit bildad. Men nu är icke jorden idealisk, och mänskligheten icke alltigenom god, och man anar sinnelaget hos de personer, som givit upphovet till den hemliga orden som lever och verkar under namn av De vänliges förening. Klubben är bildad av några damer i Göteborg och har till syftemål att verka för inbördes vänlighet och hjälpsamhet människor emellan.

Medlemskapet i föreningen är frivilligt och avgiftsfritt, och sammanslutningen existerar utan styrelse och stadgar. Varje medlem har endast en uppgift, nämligen att varje dag utföra någon god eller vänlig handling mot en medmänniska. Åldringen som har svårt att komma över en starkt trafikerad gatuled, den trötta husmodern som släpar på en alltför tung korg, den gamla som med sökande ögon ser sig omkring efter en ledig plats i en redan fullsatt spårvagn — alla dessa kunna räkna på att bli hulpna, om de blott äro lyckliga nog att stöta på en medlem av De vänliges förening.

Idén med en sådan sammanslutning är god — och ack, huru välbehövlig! En hjärtevinnande älskvärdhet och hjälpsamhet mot nästan äro nämligen ingalunda de drag, som skarpast falla en i ögonen i vårt samhälle. Om en person exempelvis i en spårvagn i 10 personers närvaro yttrar sin önskan att stiga av vid Kristinelundsgatan, och den upptagne konduktören händelsevis glömmer att säga till vid hållplatsen skall ingen av de tio bekväma sig att yttra ett ord. Tio par ögon skola endast i förväntansfull spänning naglas fast vid främlingen — passageraren, för att se hur långt han skall åka med och isynnerhet för att njuta effekten, då han får reda på att han åkt för långt.

En medlem av De vänliges förening handlar icke så. Hon gnider imman av glaset för att kunna se var vagnen befinner sig — ty på något annat sätt tycks det icke vara möjligt att få reda på detta i Göteborg efter mörkrets och vinterns inbrott — och när Kristinelundsgatan nalkas vänder hon sig till främlingen — passageraren och säger vänligt: — Nu är det er hållplats. Och hon försöker sedan hjältemodigt att för sin förenings och dess goda saks skull överleva trycket av de många blickar, som efter denna upplysning i rannsakande stränghet sänkas ned på henne. Ty man känner ju ännu icke till De vänliges förening och förstår därför icke hela händelsen.

Dessa rader äro även skrivna i syftemål att förbereda allmänheten.

Får man å våra gator eller i våra spårvagnar se en sådan älskvärd dam, som hurtigt inskrider till någons hjälp och fromma, bör man icke förvåna sig. Hon tillhör alldeles säkert De vänliges förening. Det är ännu icke känt hur många dess medlemmar äro. Men vi hoppas varmt att de snart skola bli många nog att bilda en vänlighetens makt i samhället!

R. P.

Bertha Anderson
Korsgatan 15 - Göteborg
— Telefon 5122 —
Vackra färgäkta Tvättyger. Bomullsflaneller, Ylle-Klädningstyger, Gardiner, sol- och tvätäkta. Möbeltyger, konstvävda och tryckta. Borddukar i linne och bomull. Sängtäcken, Tricotvaror, Reformliv, Snörliv, Strumpor, Yllekoftor. Broderier. Blekta och oblekta Vävnader av bästa fabrikat. Vaddtäcken. Prima Ylle-stickgarner.

A.-B. Nya **Bikupan**
45 Kungsgatan 45
Specialaffär för finare DAMUNDERKLÄDER
Linne fr. 5:50. **Babyutstyrslar:** Baby klädningar fr. 6 kr. o. Dopklädningar fr. 11:50. Serveringsförkläden fr. 4:25 — Serveringsmössor **Näsdukar** och **Kragar.**

Vill Ni bliva vacker?
Den berömda YVY-TVÅLEN, som kommer kinden att stråla av hälsa och skönhet, innehåller dyrbara och undergörande essenser och förlänar ansikte, hals, armar och händer en utsökt skönhet. På förvånande kort tid borttager den finnar, fräknar och rodnad på näsan, liksom röda och skrovliga händer. Sträv och sprucken hud försvinner, och genom ständigt bruk av densamma kan bildande av rynkor förebyggas.
YVY-TVÅLEN säljes i varje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär.
Österlin & Ulriksson,
Kem.- tekn. fabrik, Ystad.

Prima Hushållskol, Cokes, Antracitkol & Ved
till dagens lägsta notering.
C. Uggla & Co.
Tel. 32. 3885. 44. 5407.

A. LUNDBLADS Begravningsbyrå
Rekommenderas.
Kungsgatan 12 Göteborg.
Telefon 11045, 776 ank. bostaden.

Skopalatset
13 Korsgatan 13. Tel. 5417.
SKODON, alla slag.
TOFFLOR — GALOSCHER.
HÖGST i elegans, styrka och goda passformer.
LÄGST i pris på platsen.

Vackra mönster i
VAXDUK
Hellbergs Tapetaffär
V. Hamng. 11
mitt emot Domkyrk.

Medicinsk Hårbehandling jämte rationell huvudmassage och medicinska huvudbad med och utan elektricitet.
Ansiktsbehandling, Manicure, Pedicure.
MIA LILJEFORS
Ex. massös
Carl Gustafsgatan 16. Telf. 154 20

TEL 3095 6200 19939
Linoleum
Lägsta dagspriser. Största urval.
Göteborgs Linoleum-Magasin
PETERS, FRANZÉN & Co.
Kungsportsplatsen 2.

BREVLÅDA.

L. H—g, Irma W., S. H., Ella U. Brevsvar komma!

Ester, V. B. Det är icke alltom givet att kunna skriva prosa, ännu mindre poesi.

"Oförstående." Anekdotberätterskan tog mycket illa vid sig, att ni ej kunnat hitta poängen i historien om mamman, som skrev till magistern. Hon bedyrar, *att* den finns där.

"Intresserad." Ja, som väl är, telningen frodas och växer. Vi måste ofta iföra henne sex-siding kläder. Litet längre fram ännu d tare, hoppas vi. Peppar!

"Amatör." Ja, man bör skriva endast på den ena sidan av papperet. Vilkendera är däremot likgiltigt.

LINGONSYLT
av vår erkänt goda kvalité, finnes hos alla välsorterade Speceri- och Matvaruhandlare.
Observera noga fabriksmärket.
Aktiebolaget Skogsbär,
Göteborg. Tel. 4160, 10399 19299

Vitsömnad.
Beställningar å Skjortor samt alla slag av Damunderkläder emottages. Omsorgsfullt utförande till billigaste priser.
Lisa Hallbäck
26 Vallgatan 26.

Arla Mjölk
Distribution på glasflaskor
Tel. 85 78, 36 99

Aluminiumkärlen böra putsas med **Zelos Aluminiumputs.** St. bleckburkar à 45 öre.

Amalia Gustafssons
Saluhallen 21—23
förstklassiga **Charkuterivaror** rekommenderas. — Tel. 1976.

C. A. Strömbom.
Smör-, Ost- & Äggaffär.
Äkta skånskt Bröd.
Tel. 868. 17 243.

Bråsths Konditori
Victoriagatan 1 B (hörnet av Storgatan)
REKOMMENDERAS.

KOL VED COKES
C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849, Göteborg

GOD HEMLAGAD FLÄSKKORV
varje vecka. Beställning pr tel. 9919.
WETTERGREN.

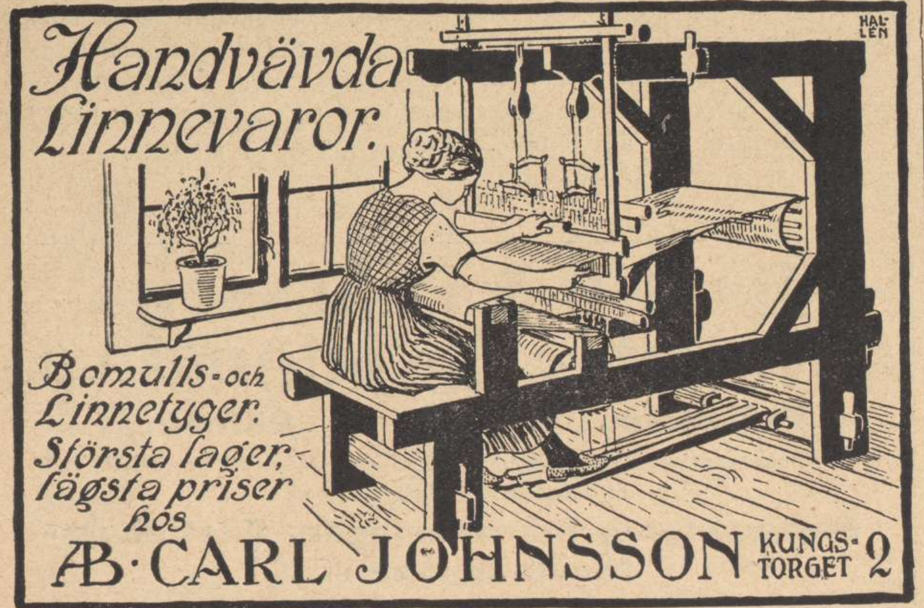

dörren och kastade upp den. På tröskeln stod Burton Smith i en mjuk Calabreser-hatt och händerna djupt begravna i överrocksfickorna. Witterley såg på honom och såg att han var ensam, lät honom stänga till dörren och satte sig i sin förra ställning med huvudet mellan händerna. Han såg ut som en gammal man.

Burton Smith gick efter och stod ett ögonblick och såg ned på honom. Hans uppgift var inte lätt. Illa nog att ha' haft en sådan scen i sitt eget hus, men ändå värre för en verklig man att stå ansikte mot ansikte med en vän i hans förnedring. Och Burton Smith kände det så, intensivt. "Hör på mig, Witterley", sade han slutligen, lika förlägen, som om han varit tjuven. "Hör nu, det blir bäst försöka tysta ned saken. Giv mig det förbannade armbandet, så skall jag lämna det till Lady Linnaere och därmed slut."

Hans röst uttryckte både gammal vänskap och hans nuvarande medlidande. Men då han blev tvungen upprepa frågan, emedan Witterley icke gav något svar, så blev tonen strävare. Men mannen med det dolda ansiktet svarade icke, han endast pekade mot kaminhyllan med en otålig rörelse.

Burton Smith tog ett steg mot kaminen och såg sig om. Han ville spara missdådaren onödigt lidande så långt möjligt. Ja, där var armbandet. Han tog upp det och ämnade skynda bort i största hast, men nästa ögonblick lade han det ned igen hastigare än han tagit det upp, och med rynkade ögonbryn vände han sig mot den andre.

"Detta är inte armbandet" sade han, och nu var varje spår av tillgivenhet försvunnen ur hans stämma; den var alldeles fientlig. Hans tålamod var uttömt. — "Lady Linnaeres var ett diamantarmband av stort värde, som du vet", sade han. Detta är ett enkelt guldband värt ett par tre pund. "I Herrans namn människa", och nu sjöd vreden i hans röst, för din egen skull, bete dig inte som en narr! Var är armbandet?" —

Troligtvis hade förtvivlan förlamat Witterleys själsförmögenheter; han svarade icke ens, och Burton Smith måste upprepa frågan mer än en gång, innan Witterley äntlingen såg upp med förvirrat ansikte och frågade: "Vad står på?" utan att möta den andres blick.

"Detta är inte Lady Linnaeres armband."

"Vad? Inte?"

"Nej, säkert inte."

Ännu förvirrad och undvikande den andres ögon steg Witterley upp tog armbandet i handen och rynkade pannan åt det. Burton Smith såg honom studsa.

"Det är samma form", sade advokaten med iskall röst — han tyckte att bedrägeriet var så dumt, så genomskinligt — värre än själva stölden. "Men Lady Linnaeres har en stor briljant, där detta har en polerad guldplatta. Detta är inte hennes armband."

Witterley vände sig bort med smycket i handen, och gick till fönstret. Där stod han ett långt ögonblick och såg ut i mörkret; där var icke nedrullat. Då han stod där orörlig, började hans kropp plötsligt skaka så våldsamt, att en ryslig misstanke grep hans värd för aftonen, som såg bort från honom, och i stället lät sina blickar fara kring rummet för att söka upptäcka någon liten flaska eller medicinglas, men förgäves.

Efter en minut vände sig Witterley om. För första gången såg han vännen rakt i ansiktet. Ögonen voro klara och ansiktet mycket blekt, men hans mun var fast och sluten.

"Det har jag aldrig sagt", svarade han.

"Vad har du aldrig sagt", utropade den andre otåligt.

"Att det var Lady Linnaeres armband. Det var du som sade det", — fortsatte han, med huvudet högt; en förändring i hela hans uppträdande, en sträv skärpa i hans röst. — "Det var du, du, som misstänkte mig! Jag kunde inte visa min arm, emedan jag hade *det* armbandet på den."

"Och vems armband är det?" mumlade Burton Smith lika övertygad genom förändringen i mannens sätt som genom hans nekande.

"Det är din kusins, Miss Burtons. Vi äro förlovade", fortsatte Witterley nästan strängt, så helt och hållet hade de bytt roller. "Hon ämnade tala om det för er i morgon. Jag såg armbandet på bordet och gömde det, då jag trodde att ingen såg mig. Jag behövde måttet — för ett armband jag ämnar ge henne."

"Och det var Joannas armband, som Veriker May såg dig gömma?"

"Just så."

Burton Smith sade ett ord om "Indiern", som vi icke behöva upprepa. Sedan, "men varför i all världen, min vän, förklarade du inte saken?" frågade han.

"För det första", svarade Witterley med eftertryck, "emedan jag då hade varit tvungen offentliggöra vår förlovning för hela det där menageriet, och jag hade icke Joannas tillåtelse att göra det, och för det andra — ja — jag hade inte lust att bekänna vad för en idiot jag var."

"Åh", sade Burton Smith långsamt med en egendomlig glans i ögonen. "Ja, du var allt en narr, men — vill du låta mig skaka hand med dig?"

"Om jag vill?" Och de skakade hand, grundligt och med värme.

"Nu är frågan", sade Burton Smith hastigt bliven allvarsam igen, — "Var är Lady Linnaeres armband?"

"Jag ger f-n både Lady Linnaere och hennes fördömda grannlåter", svarade Witterley, "ja, du får förlåta mig, men jag har verkligen haft nog av dem, det är, vad jag vet, så, om du ursäktar, så ämnar jag lägga mig."

Men fastän vännen genast gick, så dröjde det innan Witterley sökte upp sin bädd. Burton Smith ilade hem, och fann, när han nådde Onslow Mansions, att Lady Linnaeres armband hade blivit upptäckt i en av hennes yviga garneringar. Han hade nog blivit mäkta förvånad, om han kunnat titta in i Witterleys våning en minut efter det han lämnat den. Han hade då funnit sin vän på knä framför en djup länstol, ansiktet begravet medan hela gestalten skakades av hysteriska snyftningar. Witterley var gripen i de djupaste djupen av sin natur. Reaktionen var nästan för stark. Det är icke mången givet att vakna och finna sin olycka blott en dröm. Blott i drömmar blir krymplingen en Herkules och mördaren en ärad furste bland sina medmänniskor. Witterley var ett lyckans skötebarn.

Och läxan? Gjorde den nytta för livet? Läxor och moral äro omodärna nu för tiden. Eller, vänta — fråga Joanna. Hon bör veta.